

EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT SOCIAL I ECONÒMIC

Joan Majó, enginyer. President de la Fundació Ernest Lluch.

Les nostres societats estan canviant de forma accelerada en molts aspectes. Els canvis afecten seriosament el nostre model econòmic i social. És fàcil constatar l'existència de fortes inèrcies a adaptar-se a les noves situacions. En un dels sectors on aquesta inèrcia ha estat més important és en el de l'educació, i això ha influït molt negativament en molts altres.

Les causes d'alguns d'aquests canvis son de tipus "natural" (progrés científic, noves possibilitats tecnològiques, descobriments de recursos naturals...); altres son de caràcter social (organització familiar, mobilitat personal, accés a la informació...); i algunes son conseqüència de voluntats polítiques que amaguen interessos concrets (model de globalització, preponderància de l'activitat financera per sobre de l'economia real, conflictes violents, inseguretat...).

La capacitat de les persones per, de forma individual o col·lectiva, adaptar-se a les noves realitats, utilitzant-les per millorar el seu nivell de benestar, i evitant ser unes víctimes passives, depèn en gran part dels seus coneixements i sobre tot de les seves habilitats. Per tant, sense ser la única, la urgència de renovar l'educació és segurament la primera.

Quan es parla de renovar l'educació cal parlar de quatre coses: dels objectius (el per a què...), dels continguts (el què...) i dels mètodes (que inclouen el com i el quan...). La relació de l'educació amb el desenvolupament social i econòmic té aspectes relacionats amb cada un d'aquests àmbits; però no els podem tractar tots. Passo de pressa alguns d'ells que crec que es tocaran en altres taules, i em centro en els dos primers.

Respecte de "el quan" la resposta és: "al llarg de tota la vida i en tot tipus d'activitat". L'escola educa, però la família educa, l'empresa educa, la TV educa, les xarxes eduquen; i sovint no som conscients d'aquesta realitat.

El "com" també es pot resumir dient: no és tracta d'ensenyar si no d'ajudar a aprendre. Per tant el valor de l'educador no és la capacitat de transmetre coneixements, si no l'habilitat d'ensenyar a utilitzar-los, de crear interès, de despertar empatia, de exemplaritzar; en resum la capacitat de generar habilitats i de fer sortir el talent de cada persona.

El “per a què” és l'aspecte més important de tots, ja que els altres són la seva conseqüència. Es tracta de que les persones puguin viure en el sí d'una societat en les millors condicions personals, aconseguint un bon nivell de benestar econòmic i social, i podent aportar el màxim al benestar col·lectiu. Cal remarcar el binomi “social i econòmic” perquè el benestar va molt més enllà dels aspectes materials i intel·lectuals (una persona plena de coneixements pot ser un desgraciat, i una que hagi acumulat una fortuna pot ser un gran fracassat en la seva vida íntima) Des d'aquest punt de vista, no estar preparat per entendre, i acceptar o lluitar per canviar, l'evolució de la nostra societat és una gran font de frustració, que en part té origen en una errònia educació.

Ja he dit que “el què” es una conseqüència del que acabo de dir. Acabo posant alguns exemples de “continguts equivocats”:

- Un excés de coneixements (que es poden adquirir per altres vies) i una manca d'habilitats personals emocionals o pràctiques.
- Un excés de coneixements específics (que varien contínuament i que varien amb els canvis laborals) i una manca de coneixements transversals que permeten mirar amb més perspectiva el món i la vida.
- Un excés de formació de grau superior i una manca de formació intermèdia, que juntes creen una gran subocupació i una manca de qualitat del sistema productiu.
- Un excés de fracàs escolar com a conseqüència d'una incapacitat de crear interès en els aprenents, i d'un sistema equivocat d'incentius de llocs de treball no qualificats.

Procurarem discutir tot això, de forma molt concreta en la taula...